

Sari Vuoristo
Järvi

Onko elämä pelkkiä lähtöjä vai vain sitä, että aina päästää jonkun lähtemään, hän on kysynyt.

He ovat katsoneet häneen kummasti, niin kuin eläintä, jonka kuvaa ei ole oppikirjassa. Mikä se sellainen olento on, jolla ei ole edes latinankielistä nimeä.

Kysymykset tekevät huoneesta ahtaan. He ovat ryhtyneet keräämään pulloja, tyhjentäneet tuhkakupin, joku on pannut levyn soimaan. Did I disappoint you, kysyy naarmuinen vinyyli. Tänne me emme ole viitsineet hankkia cd-soitinta, he sanovat kuin selitellen.

He ovat istuneet lauteilla ja hikoilleet, ensin naiset sitten miehet ja lopulta kaikki yhdessä. Kuuma puu on tarttunut reisiin ja pakaroihin, koivu tuoksuu, vesi on pehmeämpää kuin kraanassa, mudanhajuista. Tuollaiselta tuntuu joskus kun on jäänyt yksin, sanoo ystävä, se on aivan luonnollista.

Metsässä on satanut, tasaisesti autonikkunoihin ja kanervikkoon. Hän ajaa varovaisesti, aivan hiljaa, vaikka tunteekin tien hyvin. Hän laskettaa vapaalla alas mäkeä, järvi näkyy jo.

He ovat kutsuneet paljon väkeä. Yhden ylimääräisen miehen, hän on laskenut. Hänelle. Sauna, hyvää ruokaa, paljon viiniä. Siihen se sopii mukavasti, jotain sattuu vaivihkaa. Löytää itsensä alastoman ihon alta kuin happiteltasta, pelastus on tullut.

Hän sammuttaa moottorin, näkee jo ihmisiä pihassa, pöydät on kannettu ulos heti kun aurinko on kurkistanut pilvenraosta. Grillijuhlat, hiilet sihahtelevat kun vielä viimeinen sadepisara piirtää järven pintaan renkaan.

He vaativat pelaamaan, uimaan, ajamaan veneellä ja näyttävät lähisaaria. Niin kuin joka kesä näyttävät, joka kesä on mukana joku uusi, tällä kertaa ainakin tuo mies. Mies on ruskettunut, kasvot eivät jää heti mieleen, hyvä niin.

– No viimeinkin! Luultiin jo, ettet tule ikinä!

Hän kantaa korin keittiöön, tarjoaa apuaan, mutta istu sinä nyt vaan, ajomatkan jälkeen, he sanovat.

Ja he sanovat sen sillä äänensävyllä, joka tietää, että hän on saanut kärsiä, on heikko, eikä siihen voi vastata, kertoa ettei kärsi yhtään, että tuntuu kevyemmältä ja paremmalta kuin koskaan.

Hän istuu puutarhatuoliin, katselee grillin ympärillä hääriviä. Hänen jalkojensa juuressa kulkee muurahaisia, ahkerasti, ne muodostavat säännöllisen jonon. Niitä katselee mieluummin kuin ihmisiä.

Muutaman lasillisen jälkeen ystävä ottaa olkapäästä, halaa, sanoo älä nyt ole noin surullinen. Tekee mieli läimäyttää kasvoihin. On pakko juoda lasi tyhjäksi, nousta ja hakea lisää, vastata haastavasti miehen katseeseen. Tule nyt sitten, tule vaan, että saadaan se tehtyä, he odottavat, unohda rituaalit, tule! Mies puhuu liikaa, tyhjää, itsestäänselvyksiä, on pakko itse ohjata sen kättä, vilkaista samalla ympärilleen, huomaavatko ne varmasti. No nyt, he ajattelevat, nyt alkaa uusi elämä sitten.

Ota lisää viiniä, hän sanoo miehelle kun ei jaksa suudella, torjua miehen kieltä ja järvelle maistuvaa suuta. Joku sammuu pää vaarallisen lähelle nuotiota joka sekin sammuu aikanaan. Kaikki huoneet, kaikki vuoteet varataan. Pimeä ei tule ikinä, pelkkä valkoinen, pelkkä vihreä havina metsän sisällä. Järveen tekee mieli, veteen, tekee mieli tuntea miten se hajottaa hiukset levälleen. Nyt se tekee itsemurhan, nyt se hukkuu, he huutavat, mikä riesa, pumppaavat vettä keuhkoista vaikka ainoastaan teki mieli sukeltaa. Pitää odottaa aamuun, unta, kaikki nukkuvat ja ähellys vuoteissa lakkaa. Hikiset solmuunkiertyneet vartalot, aivan kuin niistä ei olisi jo saunassa saanut tarpeekseen. Kuumaa, huomenna he grillaavat lisää, käyvät myymäläautolla ostamassa jäätelöä ja olutta.

Tulee yö, enää ei tarvitse kuunnella lohdutuksia eikä vastata myötätuntoiseen katseeseen. Kädet käyvät kiihkeämmiksi, enää niitä ei kontrolloi. On pyristeltävä, vaikka miksi, lopultahan antaa periksi kuitenkin. Kuin perhonen haavissa, joku ottaa kiinni ja neuloo alustaan, katsokaa valloitukseni, koriste! Kädet. Ystävä sanoo, että tämä mies on kaikessa parempi, ei hän siihen usko muttei välitä liioin. Tahmea kosketus, tahmea puku joka on tiellä, tahmea iho joka kaipaa veteen. Ja hän kuvittelee mudan, vedenalaiset kalat eikä miestä, antaa mennä, tule nyt vaan ja ole niin kiltti, katoa tämän jälkeen. Rannassa kasvaa kimppu ahvenruohoa. Kimppu mitättömänvärisiä kukkia ja niiden lomitse kalat sukkuloivat, tuijottavat pinnan yli kiiltävin silmin. Ja niin hän sukeltaa mukana, ei tiedä enää miten he tulivat tähän huoneeseen, tähän vuoteeseen tai lakanoihin lattialle, samantekevää. Miten on kala ja huomaa joutuneensa verkkoon.

Myöhemmin kaikki ne merkitsevät silmäykset, tehdään me ruoka ja tiskataan, annetaan miesten heittää vaikka tikkaa. No, kerro nyt, millaista oli, enkös ollutkin oikeassa. Mies kuin mies, mies kyllä pitää olla, eikös tämä ole toista kuin se entinen! Tikka lentää kaaren ilmassa, kohti taulua, punainen sulkapää, lävistää kaarnaa vasten pyristelevän hyönteisen. Turhaan pyristelet, katsokaa, napakymppi! No, kerro jo, olet niin turhaan vaiti, et kai sinä enää niitä menneitä.

Hiljaa! Hän hakkaa tiskiharjalla niin kuin se olisi raskaampikin ase, sanattoman kiukun voimalla se käy likaisen lasin kimppuun. Lasi kolisee, mutta sitä ei voi särkeä, se ei ole oma.

Niinpä kalat uivat. Vaikka vastavirtaan. Niinpä mies tulee jo kehotuksesta, ei ole enää niin paljon puhumista, tai toisaalta, tarvetta sanoihin. Samantekevää. Iskee hampaansa olkapäähän, sulkee silmänsä ja kalat jatkavat tunnustellen matkaansa sameassa vedessä.

He nukahtavat viimein, ääniä ei kuulu paitsi metsästä, kukkuuko käki yöllä vai onko jo aamu? Jäseniä kivistää, on noustava, oven ulkopuolella odottaa hiljaisuus ja kesä ja vihreä valo, siihen on helppo suunnistaa.

Ovi pitää avata hiljaa, hiipiä varpaillaan vaikka he nukkuvat sikeästi, maanjäristyskään ei herättäisi. Hän on jättänyt miehen, tietää ettei palaa, jotain tahmeaa valuu reisille ja hän tietää, että tällä tavalla syntyy vahinkolapsia, ikänsä kyselevät mistä ovat tulleet. Ilma ulkona on pysähdyksissä, linnut sirkuttavat ja pitävät juhlaa, kalat nukkuvat.

Aamulla kaikki kyselevät, tahtovat tietää, silmäparit kohdistuvat häneen kuin kiitosta odottaen. Läähättäen mies kääntyy alta päälle ja päältä alle, haluaa jo nyt hänestä sellaista mitä ei tarjolla ole. Kaikki on kestettävä; vaiti, kun nyt ylipäättäen on tänne tullut.

Jokin tuoksuu, metsä, ruoho, puut tai pelkkä järvi, pelkkä puhdas vesi jonka tahtoo iholleen. Rannassa on soutuvene, köyteen kiinnitetty, helppo irrottaa: Hän istuu kovalle penkille, aivot kirskuvat hankaimissa ja syvemmillä hän upottaa ne veteen eikä ääntäkään kuulu:

On tyyntä, ilma ohutta kuin särkyisi kosketuksesta. Hän tuijottaa tummina edessä kelluvia saaria. Tikkuja tarttuu kämmeniin. Hämähäkki on kutonut keulaan verkon, vesipisarat kiiluvat siinä kuin silmät.

Kauempaan huutaa lintu, jonka ääntä hän ei tunne, laahaa huutoaan kuin märkää nuottaa yli ulapan. Ja sellaisia huutoja kaikuu ilmassa aina, niitä seuraa pitkä yksinäinen hiljaisuus. Hän liikuttelee airoja rivakasti. Eikä lopeta ennen kuin on päässyt keskelle järveä, rannalle joka suuntaan yhtä pitkä matka. Taloa ei enää puitten takaa erota, nuotiosta leijaillut savu on aikaa sitten katkennut. Minun on hyvä olla, hän ajattelee.

Vesi on mustaa, pohja jo liian pitkällä. Jos siellä jokin elää, ei sitä ainakaan näe.

He heräävät, venyttelevät, keittävät kahvia ja huhuilevat häntä. Huomaavat veneen järvenselällä ja hän on yhä siinä, miettii suuntaa, mikä ranta houkuttelee eniten.

Mies puristaa lakanaa, päästä kivistää, tuntuu jo typerältä niin kuin aina jälkeenpäin tuntuu, naisen sijasta syli täynnä kangasta. Murjottaa koko loppupäivän, he syövät hiljaisuuden vallitessa, keksivät väkisin sanomista.

Mikä sinun on? Me olemme sentään järjestäneet, edes tämän. Jotta kaikilla olisi mukavaa.

Voisit sentään ajatella muitakin.

Mies tulee ehkä vielä jos rohkeutta on jäljellä, on sinun vuorosi ottaa askel. Pyydystäjä. He sulloutuvat autoihin, nukkuvat vääriä olkapäitä vasten. Kaikki syöty ja juotu ja koettu. Taas töihin, en jaksa, he sanovat kuorossa, ihanaa kun on sentään näitä vapaita viikonloppuja!

Äläkä sinä nyt enää murehdi, he vaativat.

Ja kaupunki, asfaltti ja tori äkkiä moottoritien jälkeen, auringonpaisteinen aikainen aamu, kuolleita kaloja tiskillä ja katosten alla, kiiltäväsuomuisia merikaloja. Kuuma tulee taas yllättäen, miehen kosketusta miltei kaipaa, katuun että antoi keksityn puhelinnumeron.

Sinun parastasi me tarkoitimme.

Riisuudu nyt sitten yksin, nuku jos saat unta, herää ja huomaa, että todellisuus onkin totta. Ja pian jo sataa, tulee syksy ja talvi ja aika kuluu vauhdilla. Yhä riisuudut yksin.

Miehen kädet unohtavat tien heti kun hän päästää niistä otteensa, eivät enää etsi häntä vaan jotakin mikä tarttuisi kämmeneen. Hän haukkaa henkeään, sydän hakkaa eikä hän saa ilmaa, verkon pohjalla pelkät kidukset ja silmät on pakko sulkea ja kuvitella toinen tilanne. Mies kipristävää ihoa ja anovia silmiä ja terävä puukko heilahtaa ilmassa ja raapii nopeasti sankoon kaikki hopeanväriset suomut. Vesi kiehuu jo valmiiksi, keitetään se, he sanovat, tämä on polttavan kuumaa, kyllä siinä luulot karisevat ja me saamme syödäksemme. Iso porukka, päästä vähän siimaa, ei tässä kauan mene, tämä on kalaisa järvi.

Hän laskee aivot veteen, tuntuu kuinka ne uppoavat: Unohda kaikki, he sanovat, mennyttä mikä mennyttä. Hän on unohtanut aikapäiviä sitten, heidätkin, täytyy oikein pinnistellä yhdistääkseen oikeat nimet ja kasvat. Tekee mieli huutaa. Tekee mieli sanoa edes jotain, sellaista mitä ei koskaan tarvitse toistaa, ei ottaa takaisin. Kaikki pelkkää hirveää erehdystä. Muutaman päivän jälkeen jo muutos, vihamieliset kasvot: kyllä sitä muillakin huolia on.

Aurinko nousee. Ei kovin nopeasti, ei kovin punaisena, mutta valona kuitenkin. Kenties pitäisi mennä, antaa olla, etsiä mies vielä ennen kuin tämä herää, uskotella että on koko ajan ollutkin siinä.

Ja entä jos mies ei kysykään, tahdo tavata uudelleen? Sanoo nähdään joskus ja ajaa pois. Aurinko laskee ja punaa asfaltin ja kuuma pakokaasu jää kirvelemään jalkoja. Hän katsoo auton perään niin kauan kuin kykenee erottamaan.

Läheltä pintaa ui parvi kaloja.

Hän laskee niitä seitsemän.

Äkkiä yksi niistä kääntyy, muuttaa suuntaa, katoaa pohjan pimeään.

Muut uivat veneen alta, evät lasikuitupintaa koskettaen.

Hän tarttuu airoihin.